

A photograph of a large, weathered wooden barrel with three metal hoops, sitting on a bed of light-colored, rounded stones. In the background, there is a rustic log cabin and a grassy area. The image has a yellow border.

Ilkka Heikkinen

Tynnyröiset

TYNNYRÖISET

Tynnyröiset

Ilkka Heikkinen

© 2021 Ilkka Heikkinen Kustantaja: BoD - Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-4376-8

Luku 1

Väitetään ettei raha tee onnelliseksi. Huvittavaa on se, että pääsääntöisesti tällaisia väitteitä kuulee vähäosaisten suusta. Itse en tunne ketään kenet varallisuus olisi tehnyt onnettomaksi. Jokainen ihminen on pohjimmiltaan ahne.

Silkkaa kateellisten panettelua. Kituuttamisessa ei ainakaan ole mitään hohdokasta. Minä en ole rikas mies, mutta olisin voinut olla. Varakkaan perheen perijänä minun, helvetti soikoon, pitäisi olla.

Nykyään elämäni on kuitenkin melko tiukkaa. Työttömänä ei ole varaa ylellisyyksiin. Perintö kasvaa korkoa säästötilillä, eikä säästötilin missään nimessä kuulu olla mikään talouskukkaro. Yksin asuvana sitä ei tietenkään ihmeitä kaipaakaan. Vuokrat ja laskut olisi kuitenkin kyettävä maksamaan ajallaan. Niidenkin suhteen olen joutunut viime aikoina tinkimään.

Tuskin minulla on koskaan varaa viedä lapsikatrastani kesälomalla Playa del Inglésiin, hyvä jos irtoaa viikonloppureissu Yyteriin. Sekin jossain halvassa mökinrötelössä. Ei sähköä, ei omaa rantaa tai rauhaa. Räyhäävä naapuri heti lauta-aidan takana. Toinen pyörimässä humalassa pihamaalla.

En ole varsinaisesti ruikuttajatyyppejä, mutta toisinaan tämä hullu maa ajaa

minutkin hulluuteen. Universumin sekavimman byrokratian luvattu Eldorado ei juuri kannusta aikuista ihmistä opiskeluun. Niillä tuilla kukaan ei selviä hengissä. Kenenkään voimavarat eivät riitä iltatöihin ja lisäansioihin opintojen viedessä kaiken tarmon. Kouluttamattomalle taas ei heru töitä, joilla pystyisi lyömään rahoiksi.

Ehkä olen typerys, mutta minut on kasvatettu säästeliääksi. Kaikenlainen tuhailu nostaa niskakarvani pystyyn. Uskon, että huikentelevainen löytää huikentelevaisuutensa seuraukset ennen pitkää edestään. Ilman tuloja tilin saldo ei kartu, ja tuhlaamalla raha ennemmin tai myöhemmin loppuu. Aikani hummattuani löytäisin itseni alkupisteestä. Sillä erotuksella, että silloin myös säästötili huutaisi hiphurraan sijaan eioota.

Yhdestä unelmastani minä en kuitenkaan luovu: lapsilleni minä haluan kyetä tarjoamaan eväät rikkaaseen ja elämykselliseen elämään, edes vähän helpomman tien matkallaan kunnon kansalaisiksi, kuin tämä, joka on omaksi osakseni langennut. Että penskat pääsisivät elämänsyrjään kiinni, osaksi yhteiskuntaa, näkisivät ja kokisivat eivätkä pelkästään kitkuttelisi ja kituisi. Saisivat ympärilleen ihan aidosti rakastavan ja läsnäolevan perheen. Rakkautta kun ei voi millään rahasummalla ostaa, siihen edes minun perintövarani eivät

riitä.

Ei minusta pitänyt tulla köyhää. Kaikki avaimet toisenlaiseen elämään annettiin käteen, mutta minä hölmö heitin ne menemään. Mielessä kummittelee jo epätoivo. Sen epätoivon nimi on säästötili. Se tili, josta sosiaalitoimistossa viitsittiin taas kerran muistuttaa.

Sosiaalityöntekijät eivät ymmärrä. Ei säästötilillä oleva omaisuus ole rahaa, jonka voi tuosta vain ottaa käyttöönsä. Ei niillä säästöillä ole tarkoitus rahoittaa elämistä, asia jota ex-rouvallekin on saanut alati tolkuttaa. Liisa ei käsittänyt tätä ole itaruutta, pikemminkin satsaamista tulevaan. Säästötilin tarkoitus on olla pahanpäivänvara, jonka aikanaan jättää perinnöksi omille lapsilleen. Mutta vielä päivä ei ole niin paha, että kääntyisin periaatteitani vastaan. Säästötili pysyköön koskemattomana. Se tästä vielä puuttuisi, että isäukko joutuisi pettyneenä kääntymään haudassaan.

Elämän realiteetit lyövät vasten kasvoja. Toistaiseksi, ja häpeäkseni, minun on myönnettävä epäonnistuneeni. Onhan katto pään päällä ja lämmin ruoka parempi kuin ei mitään, mutta juuri muuta minulla ei ole ollut mukuloilleni tarjota. Leikkikalut ja pelit on saatu lahjoituksena Liisan ystäviltä ja sukulaisilta, tai sitten ne ovat omia vanhoja. Vaatteet kirpputoreilta tai alennusmyyn-

neistä. Ruokapöydässä lapseni ovat joutuneet tyytymään kaikkein arkisimpaan. Näillä talousrahoilla ei kustanneta kulinaristisia gourmet-elämyksiä, vaan lasteni lautasilla höyryää milloin uunilenkki, milloin tonnikalapasta tai halvimmasta sikanaudasta pyörittelemäni ”köyhän miehen jauhelihapihvit ilman kastikkeita tai höysteitä.” Ravintolaillallisista ei ole kärsinyt edes kurilaan mainita, minä en halua että jälkikasvuni joutuu siinäkin asiassa pettymään.

Kumma kyllä, lapsilta kuulee valitusta vain harvoin. He käyttäytyvät aivan kuin ketkä tahansa kohteliaat ja hyvin kasvatetut ihmisenalut. Ovat kai vielä niin pieniä etteivät kunnolla ymmärrä. Välillä tekisi mieleni ottaa korvista kiinni ja ravistella: ”Teidän ei missään nimessä tarvitsisi tyytyä tällaiseen.”

Sanotaan, että perhetausta luo pohjat tulevalle. Minun vanhempani ovat jo kuolleet, mutta raskas perimä seuraa mukana lopun ikääni. Lapsuuteni oli jälkikäteen ajatellen varsin virikkeetön ja yksinäinen, sillä vanhempani varjelivat minua liikaakin elämän nurjalta puolelta. Koettivat sulkea todellisuuden ulkopuolelle ja kehtasivat vielä ihmetellä kapinointia. Perheväkivaltaakin oli, vaikka fyysistä väkivaltaa pahempaa oli isän harjoittama henkinen terrori.

Koulu ei maittanut, isän peräänkuuluttama yliopistoura jäi silkaksi haaveek-

si. Oli tyytyminen vähempään: ammattiopiston kesäkurssiin ja vetelehtimiseen toisten kunnianhimottomien luuserien kanssa. Niiltä ajoilta ei juurikaan ole ystäviä kerkassa pysynyt. Ylhäiseen minä katkaisin kaikki siteet miehen hankkiuduttua huume- ja vankilakierteeseen, Kupiainen taas muutti muualle, enkä minä ole nähnyt syytä pitää yhteyttä.

Onneksi on sentään Jorkka, ystävä jo ala-asteen ajoilta. Maailman murjoma, mutta puutteistaan huolimatta perhanan hyvä jätkä. Ei ole nimittäin Jorkkaan elämä ollut pelkkää ruusuilla tanssimista. Viina alkoi jossain vaiheessa maistua liikaa, ja kummallinen elämänkatsomus on ajanut Jorkan tekemään merkillisiä valintoja. Jorkka on kai tällä hetkellä asunnoton. Näin kesälähän se ei haittaa, aina voi kallistaa hetkeksi päänsä vaikka puiston penkille, mutta minua huolettaakin se, mitä seuraava talvi tuo tullessaan.

Seurassani Jorkka pyrkii esittämään urheaa. Välillä tuntuu, että mies suorastaan pursuaa elämäniloa. Ei minun seurassani tarvitsisi esittää mitään mitä ei ole. Aivan yhtä hyvin Jorkka voisi näyttää ahdistuksensa ja antaa kyyneltensä tulla. Kyllä minä osaan empaattinen olla, kuuntelijana ovat monet kehuneet. Mutta olkapäänäkään en jaksa pysyä loputtomiin, en varsinkaan silloin, kun omatkin ongelmani tuntuvat ylitsepääsemättömiltä.

Kouluajoilta muistan, että pohjimmitaan Jorkka oli herkkä poika. Sellaiset luonteenpiirteet eivät ajan saatossakaan muutu. Ehkä elämä hioo pois pahimpia särmiä, mutta herkkyyttä ja tiettyä alistuneisuutta ei tapa edes viina.

Kolme viikkoa on mennyt taas työttömänä. Lääkäri teki diagnoosin: lievä masennus. Koin, ettei minusta ollut enää täysipainoiseksi työntekijäksi ja sa-
nouduin irti. Johan minä kerkesin melkein kaksi kuukautta kusipäisen työn-
johtajan pompoteltavana ollakin.

Lääkäri määräsi pillereitä, jotka tekevät oloni turhautuneeksi. Mikään ei iske, juuri mikään ei tunnu miltään. Elämästäni on tullut pelkkää ajalehtimistä ja selviytymistaistelua. Kun jo kolme viikkoa toimeettomana tuntuu tältä, miltä mahtaa tuntua puolen vuoden päästä? Lääkäri sanoi, että masennus tuppaa olemaan pirullisen sitkeä ja pitkään viipyilevä sairaus. Ja minä sentään olen tottunut olemaan jouten.

Perjantaina Liisa tuo pitkästä aikaa lapset. Jääkaappi kumisee tyhjyyttään, lompakossa viimeinen viidenkymppin seteli tuntuu melkein vittuilulta. Ties vaikka joutuisi palauttamaan tyhjiä pulloja. Jorkka varastoi niitä aina välillä komerooni. Niitä on siellä varmaankin toistakymmentä kassia.

Tänään minä suon itselleni harvinaislaatuisen nautinnon, sillä jalkapalloli-
10

gan otteluun pääsevät tänä iltana työttömät maksutta. On mukava nähdä taas Jorkkaa, pitkästä aikaa. Jalkapallo on meille mukava, pieni yhteinen harrastus, sääli ettei ole varaa käydä useammin matseissa. Vielä nautinnollisempaa olisi seurata ottelua aurinkokatsomosta oluttuopillisten äärestä. Sellaiseen ei vain kerta kaikkiaan ole nyt mahdollisuutta, mutta eihän sitä koskaan tiedä, joskus Jorkka onnistuu salakuljettamaan povitaskussaan stadionille pullon. Ylös, ulos ja lenkille oli ennen tärkeimpiä mottojani. Neljän seinän sisällä ihminen näivetty.

Luku 2

Se mutisi kiitoksensa ja poistui sitten edes hyvästelemättä. Erikoinen persoona, omanlaisensa. Toisinaan sietämätön, toisinaan... no, joten kuten siedettävä. Kiitti sentään! Aina Daniel on ollut itara, mutta huvittaa silti. Näytänkö muka siltä että kukkaroni kestäisi minkään sortin kestitsemisiä. No jaa, pari tuoppia sinne tänne, matsista sentään lohkesi voitto, Slawuta oli erinomaisella pelipäällä.

Juuri nyt minulla ei ole kiire mihinkään. Odottelen rauhassa että stadion tyhjenee, koppaan sitten mukaani säilytykseen jättämäni muovikassin. Se kilahtelee iloisesti. Voiton kunniaksi suon itselleni erityispitkän huikan. Valdemaria. Halpaa ja hyvää. Vuosien saatossa siitä on tullut ystävä, lähes jokapäiväinen tuttu. Tavallaan surullista. Niin tai näin, tulee minulta vielä tyytyväinen röyhtäyskin.

Mukavahan Danielia oli taas nähdä. Rumatella joutavia ja nauttia pelistä ja kylmistä huurteisista. Rahansa olisi voinut hassata paljon hullumminkin.

Jotenkin Danielilla oli taas olevinaan niin perkeleen vaikeaa. Joskus tuntuu, että Daniel on tällaiseen maailmaan väärä: liian löysä, liian haavoittuvainen ja

omalla tavallaan aivan liian sinisilmäinen.

Eivät suuret sanat suuta halkaise. Eiköhän sekin liene joku Urpo-vainaan iänikuisista elämänviisauksista. Danieliin se kuitenkin pätee. Kyllähän se tee-sejään paasaa, mutta vaikea uskoa että vakaumus sanojen takana olisi vedenpitävä. Ei, kysymys taitaa olla silkasta uppiniskaisuudesta ja jästipäisyydestä. Ei Dani-boy taida itsekään tietää pitäisikö sen olla lintu vai kala. Jälleen puhki kuluneita latteuksia.

Joutessani lähden maleksimaan kohti rautatieasemaa. Asemapuistossa istuskelevat Kari ja Mölli, näyttävät taas jotensakin yrmeiltä. Molemmilla on kasvoillaan se synkkä ilme, jonka syyn meikäläinenkin hyvin tietää. Ei kun pulloa kierto.

– Minä varastin tänään Kesportin pihalta teltan, Mölli örähtää.

– Teltan?

– Se oli kai sellainen näytekappale. Täysi peli. Se taitaa kyllä olla kahden hengen telttä.

– Sopa sijaa antaa, tuumimme Karin kanssa yhdestä suusta.

– Jumalauta jätkät, tänä yönä meillä on katto pään päällä, Mölli huudahtaa ja nielaisee viinipullosta pitkän huikan. – Eiköhän oteta sille.

Elämä on oikeastaan aika mukavaa. Ei sitä ihminen tarvitse älyttömiä voidakseen tuntea olonsa onnelliseksi. Katto pään päällä, olkoonkin sitten vaikkakankainen. Hyvien ystävien seura. Mihin sitä ihminen yhtään enempää?

Aamu sen sijaan valkenee tavanomaisemmin. Jotenkin sitä muistaa taas ottaneensa. Karhistelen kurkkuani aikani ja painelen sitten järvelle hinkkaamaan ulostetahroja farkkujeni takamuksesta.

Onneksi järvi on lähellä, siellä voin pestä. Heitän likaiset kalsarit metsikköön, vedän sitten kosteat farkut takaisin ylleni. Vasta nyt havahdun huomaamaan kyyryselkäisen vanhuksen, joka on tullut pällistelemään puuhiani.

– Täytyykö sitä hillua tuolla tavalla kelteisillään, julkisella paikalla, sentään aikuinen mies?

– Enpä huomannutkaan, että on seuraa, koetan virkkaa mahdollisimman iloisesti. – Niin ja päivää vain. Kyllähän se kuulkaas on niin, että luonto puhdistaa sen minkä luonto sotkee.

Vanhus ei tunnu oikein ymmärtävän resuista hampuuksia.

– Kuka nuo kalsaritkin tuolta puun oksasta, se kitisee.

Jorkalla on lehmän hermot, sanovat kaikki aina. Mutta ei sitä krapulaamuna ole mukava kuunnella ensimmäisenä vittuilua ja turhaa nipottamista.

Tekisi mieleni sanoa ukolle pahasti. Maltan kuitenkin mieleni. Noudan kal-sarini puun oksalta ja sujautan jäteastiaan.

– Asia selvä. Aurinkoista päivänjatkoa vaan teille, örähdän. Vanhus köpöttää äkäillen pois.

Tällaisia aamuhartauksia. Danielin kanssa jutellessa käy usein niin, ettei yhtäkkiä löydäkään sanoja. Voi sitä harhaa, joka hallitsee Danielin mieltä. Sitä ollaan olevinaan niin kurjaa, niin kurjaa. Kurjuudesta ei Daniel tiedä paskaa-kaan. Jos se joskus laskeekin aamuisin alleen, krapulasta se ei johdu. Luulta-vammin realiteettien pelosta.

Itseaiheutettua, sanoisi Daniel, mutta ei asia ole niin yksinkertainen. Kyllä housuunsa paskomalla oppii monenlaista. Kaikki vastoinikäymiset koulivat vahvemmaksi, useimmille niistä voi jälkeenpäin nauraa.

Vähitellen tämäkin päivä käynnistyy, Valdemaria se tosin tälläkin kertaa vaatii. Mölli ja Kari pakkaavat teltan ja lähtevät lörvimaan jonnekin. Minä jään istumaan rannalle. Aamuinen järvimaisema rauhoittaa mukavasti. Tekisi melkein mieli heittäytyä uimasille, mutta niin uskalias en sentään minäkään ole. Tiedä mikä kohtaous vedessä iskee, ja kuka sitten tulee apuun ani varhain aamusella, tyystin tyhjällä rannalla.

Menee se näinkin. Jossain molskahtaa kala. Linnut sirkuttavat. En ymmärrä ihmisiä, jotka alvariinsa mussuttavat ja märeivät mitättömistä pikkuasioista. Vittumaisia ihmisiä. Avaisivat silmänsä ja katsoisivat ympärilleen. Menisivät metsään, sillä metsä on kuin kirkko, metsä jos jokin tyynnyttää. Suomen luonto on kaunis.

Entisellä avioparilla, Liisalla ja Danielilla, ei ole juuri mitään yhteistä. On vain muistoja; kaunisteltuja tai katkeria. Sekä tietenkin kaksi maailman suloisinta lasta.

Kun ydinperhe vaihtuu sinkkuelämän yksinäisyyteen, syttyy Danielin sydämeen epätoivo. Alkaa seikkailu, joka johdattaa Danielin lapsineen Etelästä Pohjoisen erämaille, kauas kaikista ja kaikesta.

Etelään jäävät kiivasluontoinen Liisa ja pohdiskeleva laitapuolen kulkija, Jorkka. Jorkalle maittaa Valdemar ja Liisalle inhorealistinen itsereflektio.

Kesän aikana Daniel oppii paljon uutta. Isän haamu paasaa yhä säästäväisyyden hyveestä, mutta lasten huomiot ovat monisyisempiä.

Voiko hoitoaineella hoitaa palovammoja?
Onko ilman Moccamasteria tai pleikkaria olemassa elämää?
Miten sujuu kalastus ja onnistuuko metsästysreissu ilman ruumiita?
Entä keitä ovat Kärpänen ja Sikiö?

Tynnyröiset kertoo ihmisistä; eri lailla elämän kolhimista, iloineen ja suruineen.

ISBN: 978-952-80-4376-8